

عنوان مقاله:

چالش ناکارآمدی بلاغت سنتی اسلامی از منظر بلاغت جدید عربی

محل انتشار:

فصلنامه ادب عربی، دوره 14، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

موسی خضری آذر - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

عیسی متقی زاده - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

فرامرز میرزایی - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلیل پروینی - استاد گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

در عصر معاصر، تلاش های فراوانی جهت بروزرسانی دانش بلاغت صورت گرفته است. از همین رو، دو اصطلاح «بلاغت جدید» و «نوسازی بلاغت» از جمله اصطلاحات فراگیر در میان پژوهشگران معاصر عرب قرار گرفته اند که از اواخر قرن نوزدهم میلادی تا به امروز بخش قابل توجهی از گفتمان بلاغی معاصر را به خود اختصاص داده اند. نوسازی بلاغت به یک سری تلاش هایی گفته می شود که بخشی یا تمام موضوعات بلاغت سنتی را بازخوانی کرده و پیشنهادهایی جهت بهبود آن مطرح کرده اند. برای نخستین بار، شیخ محمد عبده در الازهر دعوت به بروزرسانی منابع بلاغت کرد و جبر ضومط در تالیفات خود به نوسازی در بلاغت دعوت نمود. گفتمان نوسازی بلاغت همواره با گفتمان بلاغت سنتی در چالش بوده و سرآغاز نوسازی بلاغت با نقد مبانی نظری، مسائل روش شناختی و رویکرد تحلیلی بلاغت سنتی همراه بوده است. از آغاز دعوت به نوسازی بلاغت تا به امروز، انتقاداتی به بلاغت سنتی فزونی یافته است؛ لذا با خوانش کارهای صورت گرفته در زمینه بلاغت جدید، به کمیت قابل توجهی از انتقادات مواجه می شویم که پژوهش علمی مستقل را می طلبند تا زمینه را برای دوری از افراط و تفریط در داوری و ارزش گذاری دستاوردهای بلاغی پیشینیان فراهم سازد. پژوهش پیش رو، با روش توصیفی-تحلیلی به بررسی و نقد انتقادهای وارده بر بلاغت سنتی همت گذاشته است و از بررسی و نقد دیدگاه های انتقادی صاحب نظران نوسازی بلاغت، به این نتایج دست یافته است: بیش ترین انتقادهای پژوهشگران معاصر به اثرپذیری بلاغت از اندیشه های فلسفی یونان و ارزش گذاری متون است. از جهتی مهم ترین نقاط ضعف آنان در هم سنجی نادرست بلاغت سنتی اسلامی با بلاغت سنتی یونان که از بافت اجتماعی-تاریخی متفاوتی برخوردارند و همچنین مقایسه نادرست بلاغت با مکاتب نقدی معاصر که دارای رویکرد و کارکرد عملی مختلفی هستند، خلاصه می شود.

کلمات کلیدی:

بلاغت سنتی، نوسازی بلاغت، بلاغت جدید، نقد بلاغت، گفتمان بلاغت

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1517580>

